

Джеймс Джойс
След ралито

Колите се движеха бавно като точки в мъглата над Дъблин. Тълпи от гледачи се изкачваха на хълма Инчикор, за да наблюдават колите, на този канал от мизерия и бездействие се основаваше богатството на континента. Отново тълпите надаваха вик над гнета си. Викаха за сините коли, за Франция.

Още повече, французите бяха формалните победители. Отборът им завърши на предна позиция, взеха второ и трето място в ралито, а победителят-германец караше за Белгия. Всяка синя кола беше двойно поощрявана като достигнеше до завоя на хълма, а всеки вик посрещан с леко кимване и усмивка. Група от четирима младежи караше една от онези спортни коли, по лицата им се четеше духа на старите гали, бяха на върха – Шарл Сегой – собственика, Андре Ревьер – млад електричар, с канадски произход, огромен унгарец – Вилона и спретнат млад мъж на име Дойл. Сегой се радваше, защото имаше нещо наум (искаше да основе фабрика за коли в Париж), Ривьер, защото беше предложен за главен директор на фабриката, тези двамата (братовчеди) се радваха още и поради успеха на френските коли. Вилона се радваше, защото имаше много задоволителен обяд, а и защото си беше оптимист по природа. Четвъртият беше прекалено възбуден, за да бъде щастлив.

Беше на около 26, с тънки кафяви мустачки и почти невинни сиви очи. Баша му, навремето върл националист, наскоро бе променил възгледите си. Беше направил пари като касапин в Кингстоун, а после създаде верига от магазини в предградията на Дъблин, където ги удвои и утрои. Беше достатъчно предпазлив, за да не влезе в политиката, а сега достатъчно богат, за да бъде обявен от вестниците за търговски принц. Прати сина си в Англия, отначало в прославен католически колеж, а после да учи право в Дъблинския университет. Джими не беше добър студент, дори пропадна за малко. Имаше пари, беше популярен и се занимаваше основно с музика и моторни спортове. Пратиха го да изкара един семестър в Кеймбридж, за да види живот. Баща му, немалко разкаян, но горд от идеята си, плати билетите му и си го прибра вкъщи. В Кеймбридж срещна Сегой. Не бяха повече от добри познати, но Джими изпитваше истинско удоволствие да се движи в компанията на човек, който е видял едва ли не целия свят и беше построил някои от най-големите хотели във Франция. Такъв човек винаги беше добре дошъл. Вилона също беше интересен, велик пианист, но бедняк.

Колата се движеше весело с екипа си от вдъхновени момчета. Братовчедите седяха отпред, а Джими и унгареца на задните седалки. Вилона беше ведър, пееше дълбок басов глас някаква мелодия. Французите

си подхвърляха реплики и Джими трябваше да се навежда напред, за да чуе някоя откъслечна фраза. Не му беше приятно, трудно ги разбираше, а трябваше да крещи в отговор срещу вятъра. Освен това пеенето на Вилона и шума на колата пречеха. Скоростта, славата и парите повдигаха духа. Трите основни причини за възбудата на Джими. Бяха го видели доста хора днес в компанията на тези континенталци. Сегой го запозна с един от френските състезатели, в отговор на сконфузеният му комплимент, онзи се усмихна и разкри две редици бели зъби. Беше по-хубаво от обичайните думи при запознанство. Парите – имаше много под собствен контрол. Може би Сегой не ги смяташе за истински солидна сума, но Джими беше наследил сърцето и инстинктите на баща си и знаеше много добре какъв труд трябва, за да се съберат всичките. Това винаги го е спирало да харчи повече от лимита си, в случай, че бъде още малко по-разумен в бъдеще, щеше да ги умножи. Това беше важно за него.

Разбира се, инвестициите бяха умно нещо, по принцип, а и самият Сегой се беше сприятелил с него, за да влее малко ирландски пари в концерна. Джими уважаваше проникателността на баща си в бизнеса, в случая, баща му предложи първи идеята за инвестициите в бизнеса с коли, делви с пари. Още повече, Сегой просто ухаеше на пари. Джими изчисли в дневен труд, колко струва този помпозен автомобил. Колко равно караше! С какъв стил щяха да се движат по улиците на страната. Пътешествието беше като докосване на истинския живот, бързото синьо животно направо докосваше нервите на човек.

Караха надолу по Дейм. Имаше необичаен трафик, чуваха се виковете на мотористите и гонговете на трамваите. Сегой спря до Банката, слязоха. Насъбра се множество зяпачи. Тази вечер се даваше вечеря в хотела на Сегой, а Джими и приятеля му трябваше да отидат да се преоблекат. Колата тръгна бавно по Графтън, а двамата млади мъже се запромъкнаха през тълпата. Тръгнаха на север със странното чувство на обърканост и пропадане в играта, докато уличните лампи осветяваха спусналата се над тях лятна вечер.

В къщата на Джими, вечерята беше приета като дар от съдбата. Гордост се усещаше в трепета на родителите, а й желание за игра, за печалби и загуби, най-известните граждани се славеха поне с тази добродетел. А й Джими изглеждаше толкова добре облечен официално, в хола, докато закачаше иглата на вратовръзката си, баща му като че ли чувстваше почти комерсиална наслада, че има такъв преуспеващ син. Преди беше необичайно приятелски настроен към Вилона и изпитваше истински респект към преуспелите чужденци, но после нещата се

промениха към унгареца, който като имаше точни поръчки за менюто на вечерята си.

Вечерята беше великолепна и изискана. Джими и Сегой отбелязаха, че е направена с вкус. Партито стана още по-силно от присъствието на млад англичанин, под името Рут, с когото се бяха запознали в Кеймбридж. Вечеряха под уютната светлина на приглушените лампи. Говориха доста, но малко резервирано. Джими с въображение, двамата млади французи с финес срещу ограничеността на англичанина. Прекрасно въображение си мислеше той и единствено! Хареса умелият начин на водене на разговор на домакина. Вилона, с огромно уважение, започна да разкрива на немалко изненадания англичанин красотите на английския мадригал, осъждайки забравата, тегнеща над старите музикални инструменти. Ривиер се постара да обясни на Джими триумфа на френските механици. Унгареца заобяснява преимуществата на лютните в романтизма, тогава Сегой преобърна разговора на политическа тематика. Привлекателна тема за всички. Джими, под огромното влияние на баща си, яростно вярваше, че светът не може да съществува без него, накрая ядоса безпристрастния Рут. Въздухът се нажежи, работата на Сегой като домакин се утежни доста, ставаше дума за лична чест. Той реагира на ситуацията, обяви тост, вдигна наздравица с унгареца и накрая отвори широко прозореца.

Онази вечер градът беше надянал маска на столица. Петима младежи вървяха по Стефан Грийн в тънък облак дим. Разговаряха весело и високо, а мантиите им се спускаха по раменете. Хората им правеха път. На ъгъла на Графтън един дебел мъж тикаше две млади дами в колата, на седалката имаше и друг. Колата тръгна, а дебелия подвикна на младежите:

– Андре!

– Това е Фарли.

Последва дълъг разговор. Фарли беше американец. Така й никой не разбра за какво точно говорят. Най-шумни бяха Вилона и Ривиер, но пък всички бяха възбудени. Скочи от колата, стиснаха си ръце с непринуден смях. Караха през тълпата. Хванаха трамвай за Уестлънд Роу, а както се стори на Джими само след няколко секунди се озоваха на гара-та на Кингстоун. Продавача поздрави Джими, беше стар.

– Лека вечер, Сър!

Беше тиха лятна вечер, пристанището се отразяваше във водата като в огледало. Поседяха там, един до друг, пеейки хорово „Кадет Ръсел“, тропайки с крак на всяко „Но! Но! Нohé, vraiment!“ . Тръгнаха по

пристанището, търсейки американската яхта. Щеше да е страхотно, вечеря музика, карти. Вилона каза убедено:

– Възхитително!

Имаше пиано в кабината. Вилона засвири валс, Фарли игра кавалера, а Ривierer – дамата. След неправдоподобния танц, започнаха да си измислят нови номера. Колко весело! Джими се включи в играта, изглеждаше му пълна с живот. Накрая Фарли вече не можеше да диша от танци и извика „Стоп“. Поиска лека вечеря, а останалите младежи седнаха на масата от учтивост. Пиха, беше бохемско. Пиха за Англия, Франция, Унгария, Америка и Ирландия. Джими каза реч, дълга реч. Вилона крещеше „Слушайте! Слушайте!“, последва пауза. Ръкопляскаха после. Трябва да е била добра реч. Фарли го потупа по гърба и каза: „Какви весели момчета сте! Прекрасна компания!“

Картите! Картите! Изчистиха масата. Вилона се върна при пианото. Останалите играеха партия след партия, потъвайки в играта. Пиеха за здравето на дама купа и дама каро. Джими се ядоса, че няма зрители, умът му сечеше. Започна с висока обява, после пасува. Така и не разбра кой спечели, но разбра, че е загубил. Дяволи или просто хора, трябваше да спрат играта, ставаше късно. Някой обяви тост за „Красавицата на Нюпорт“ – яхтата, а после някой предложи една последна игра за финал.

Пианото беше спряло, Вилона ще да е отишъл на дока. Ужасна партия. Спряха преди края ѝ за малко, за да пийнат за късмет. Джими разбра, че за печалбата се бореха Сегой е Рут. Вълнуващо! Джими също се вълнуваше, разбира се, щеше да загуби. Колко беше пропилял? Мъжете се върнаха към играта. Рут спечели. Кабината се раздруса от наздравниците им, картите бяха събрани. Започнаха да изчисляват кой колко бе спечелил. Фарли и Джими бяха загубили доста пари. Знаеше, че ще с разкайва на сутринта, но сега беше доволен от почивката, доволен от ступора, в който беше изпаднал в глупостта си. Подпря се с лакти на масата, с глава в ръцете, броеше ударите на сърцето си. Вратата на каютата се отвори, видя унгареца в сивата светлина, всред процепа.

– Денят свърши, джентълмени!

КРАЙ

© 1914 Джеймс Джойс
© 2008 Мирена Пламенова, превод от английски

James Joyce
After the Race, 1914

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5481>]